

Kwaliteits- ontwikkeling

GGZ

Netwerk voor goede zorg

Werkwijze Praktijktest

Januari 2016

Netwerk Kwaliteitsontwikkeling GGZ
Postbus 20062
3502 LB UTRECHT
T: 030 282 33 02
E: secretariaat@kwaliteitsontwikkelingggz.nl

Inhoud

1	Toelichting	2
2	Werkwijze	3
	Bijlage 1. Voorbeeld vragenlijst (praktijktest generieke module)	5
	Bijlage 2. Voorbeeld uitnodiging (praktijktest zorgstandaard).....	6
	Bijlage 3. Voorbeeld werkplan (praktijktest zorgstandaard).....	7
	Bijlage 4. Beïnvloedende factoren (praktijktest zorgstandaard)	8

1 Toelichting

Een belangrijk onderdeel van de ontwikkeling van een kwaliteitsstandaard (zorgstandaard of generieke module) is de praktijktest (of: proefimplementatie). Hiermee toetst u hoe deze door de beoogde gebruikers wordt ontvangen. Het doel van de praktijktest is inzicht krijgen in:

- de uitvoerbaarheid van de kwaliteitsstandaard (incl. evt. knelpunten in de uitvoering);
- de haalbaarheid van kwaliteitsstandaard;
- de randvoorwaarden voor toepassing in de praktijk (financiële, personele en organisatorische).

Tegelijkertijd draagt de praktijktest bij aan het creëren van draagvlak doordat u de gebruiker in het ontwikkelproces betreft en diens input gebruikt voor de ontwikkeling. Op basis van de uitkomsten van de praktijktest stelt u de kwaliteitsstandaard bij voordat deze de consultatie-/autorisatiefase ingaat.

Zorgstandaard of generieke module testen

U kunt de praktijktest uitvoeren volgens een aantal stappen zoals beschreven in onderstaande tabel. Wordt de praktijktest ingezet voor een generieke module, dan volstaat een kortere test dan wanneer er een zorgstandaard wordt getest. De toepassing van de generieke module hangt samen met de zorgstandaard waarbij deze wordt ingezet. Daardoor is er vanuit de praktijk over de generieke module op zichzelf minder te zeggen.

Doorlooptijd

Als uitvoerder stelt u een doorlooptijd op voor de uitvoering van de praktijktest. Houd er bij een zorgstandaard bijvoorbeeld rekening mee dat de deelnemers voldoende tijd krijgen om deze in de praktijk te testen. De doorlooptijd van de praktijktest van een generieke module is doorgaans korter.

2 Werkwijze

Fase	Zorgstandaard (ZS)	Generieke module (GM)
Vorbereiding	<p>Concepttekst zorgstandaard: Deze is opgeleverd volgens het Model GGz Zorgstandaard.</p>	<p>Concepttekst generieke module: Deze is opgeleverd volgens het Model GGz Generieke module.</p>
	<p>Vorbereiding startbijeenkomst:</p> <ul style="list-style-type: none"> - voorbereiden algemene presentatie over de praktijktest; - document voor nulmeting opstellen waarmee de huidige werkwijze (zonder ZS) in kaart wordt gebracht. 	<p>Vorbereiding groepssessie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - voorbereiden algemene presentatie over de praktijktest; - vragenlijst opstellen waarin specifieke aspecten van de generieke module zijn uitgewerkt. M.b.v. de vragenlijst wordt de helderheid en bruikbaarheid van de verschillende onderwerpen van de GM in kaart gebracht (zie voorbeeldvragen in bijlage 1); - casussen selecteren, aan de hand waarvan de generieke module in de groepssessie wordt getoetst.
	<p>Deelnemers uitnodigen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - praktijkteams uitnodigen voor deelname aan de praktijktest. Deelnemers vormen gezamenlijk een goede afspiegeling van de gebruikers van de zorgstandaard en zijn bereid deze in de praktijk te toetsen. - Deelnemers ontvangen de ZS met het verzoek deze alvast te lezen (en evt. van commentaar voorzien). - (zie voorbeeld uitnodiging bijlage 2). 	<p>Deelnemers uitnodigen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - praktijkteams uitnodigen voor deelname aan de praktijktest. Deelnemers vormen gezamenlijk een goede afspiegeling van de gebruikers van de GM. Zij committeren zich aan de deelname.
Uitvoering	<p>Startbijeenkomst Tijdens de startbijeenkomst wordt toegelicht wat van de deelnemers verwacht wordt in de praktijktest.</p>	<p>Kort toepassen in de praktijk Deelnemers ontvangen de GM met het verzoek om deze alvast toe te passen in hun praktijksetting. Daardoor worden zij vertrouwd met de inhoud van de module.</p>
	<p>Uitvoering praktijktest De teams voeren een aantal activiteiten uit (zoals):</p> <ul style="list-style-type: none"> - In teamverband de ZS lezen en van commentaar voorzien. - Per team: vragenlijst nulmeting 	<p>Groepssessie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tijdens de groepssessie beantwoorden deelnemers vragen bijvoorbeeld over de toepasbaarheid / haalbaarheid / bruikbaarheid / uitvoerbaarheid van

	<p>invullen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Per team: werkplan opstellen hoe te werken als er conform de zorgstandaard wordt gewerkt. Daarin duidelijk maken wie doet wat wanneer. Zie <u>bijlage 3</u> voor voorbeeld werkplan. - Praktijktest: het team toetst factoren die van invloed (kunnen) zijn op het gebruik van de zorgstandaard. Voor factoren en voorbeeld vragenlijst zie <u>bijlage 4</u>). - De teamleider en de uitvoerder hebben tussentijds contact. - In een afsluitend groepsgesprek evalueren de deelnemers de toepassing van de ZS in de praktijk. 	<p>de GM in de praktijk en eventuele randvoorwaarden voor de toepassing in de praktijk.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het Netwerk adviseert om eerst samen met de deelnemers aan de slag te gaan met de casus en in het tweede deel van de sessie toelichting te geven op de generieke module. Op die manier wordt duidelijk hoe de deelnemers de generieke module interpreteren.
Verwerken resultaten	<ul style="list-style-type: none"> - Op basis van de resultaten van de praktijktest wordt de ZS, in samenspraak met de projectgroep, aangepast. - Er wordt een implementatieplan geschreven waar de geleerde lessen in worden meegenomen. - Nadat de concept zorgstandaard is aangepast is deze gereed voor de commentaarfase en wordt deze voorgelegd aan de accounthouder van het Netwerk. 	<ul style="list-style-type: none"> - Op basis van de resultaten van de praktijktest wordt de GM in samenspraak met de projectgroep aangepast. Ook wordt toegelicht welke informatie uit de test niet verwerkt wordt in de standaard. - Er wordt een implementatieplan geschreven waar de geleerde lessen in worden meegenomen. - Nadat de concept GM is aangepast is deze gereed voor de commentaarfase en wordt deze voorgelegd aan de accounthouder van het Netwerk.

Bijlage 1. Voorbeeld vragenlijst (praktijktest generieke module)

Tijdens de groepssessie wordt de module aan de hand van 'real-life' casussen getoetst. Daarvoor kunt u bijvoorbeeld de volgende vragen stellen aan de deelnemers:

- Vindt u de inhoud van de generieke module gebruiksvriendelijk?
- Is de inhoud van de generieke module toepasbaar en bruikbaar in de praktijk?
- Is de inhoud van de generieke module haalbaar en goed uitvoerbaar in de praktijk?
- Zijn de stappen in de generieke module voldoende concreet?
- Ontbreken er belangrijke zaken/ onderwerpen?
- Is de generieke module in de praktijk goed uit te voeren in uw praktijksetting en wat zijn daarbij de randvoorwaarden? Denk aan personeel, organisatorisch en financieel.

Bijlage 2. Voorbeeld uitnodiging (praktijktest zorgstandaard)

Wat kunt u verwachten in de praktijktest...

- Het multidisciplinaire team bestaat uit een goede afvaardiging welke aansluit bij de behandelde stoornis in de zorgstandaard.
- Binnen het team is er een aanspreekpunt voor de projectbegeleider.
- Het concept van de zorgstandaard en de samenvatting lezen en commentaar geven op de leesbaarheid en begrijpelijkheid.
- De leden (en indien mogelijk een leidinggevende) van het deelnemende team nemen deel aan de startbijeenkomst. In deze bijeenkomsten wordt nadere informatie gegeven over de praktijktest en wordt er geoefend met het toepassen van de zorgstandaard.
- Per team wordt een werkplan gemaakt (wie doet wat wanneer?).
- Het aanspreekpunt van het team heeft tijdens de praktijktest met enige regelmaat contact met de projectbegeleider.
- Teamleden registreren belemmerende en bevorderende factoren die ze tegenkomen in het gebruik van de zorgstandaard. Dit wordt vastgelegd in vragenlijsten die de teamleden van de projectbegeleider ontvangen.
- De teamleden nemen tot slot deel aan de evaluatie van de toepassing van de zorgstandaard in de praktijk, in de vorm van een groepsgesprek.

Bijlage 3. Voorbeeld werkplan (praktijktest zorgstandaard)

Selecteer met het team met welke onderdelen van de zorgstandaard jullie de komende maanden aan de slag willen gaan. Vul dit in onderstaand formulier in.

1. Wij gaan als team aan de slag met de volgende onderwerpen uit de zorgstandaard:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Formuleer in onderstaand schema de acties die noodzakelijk zijn om de zorgstandaard toe te passen:

Wie doet wat wanneer?		
Werk het toepassen van de zorgstandaard uit in afspraken en acties. Met andere woorden: beschrijf hier wat nodig is om de zorgstandaard te gebruiken: wie doet wat wanneer?		
Actie	Wie?	Wanneer?

Bijlage 4. Beïnvloedende factoren (praktijktest zorgstandaard)

De volgende factoren (kunnen) worden getoetst met de praktijktest.

- Zorgstandaard-factoren: bv. formulering
- Verander-factoren: tijdsinvestering, praktische bruikbaarheid, geschiktheid in de praktijk.
- Professional-factoren: kennis en vaardigheden, opvattingen, motivatie, persoonskenmerken.
- Patiënt-factoren: motivatie, persoonskenmerken, kennis en expertise.
- Sociale omgeving-factoren: visie van het team / collega's, normen en waarden in de beroepsgroep.
- Organisatie-factoren: de organisatie, financiering, administratieve en onderzoekmatige ondersteuning, logistieke afstemmingsprocessen, materiële voorzieningen, taakverdeling, beleid ten aanzien van zorgvernieuwingen.
- Maatschappelijke factoren: het zorgstelsel, maatschappelijke en/of politieke ontwikkelingen die van invloed zijn op het gebruik van de zorgstandaard, zoals financiële prikkels, wet- en regelgeving.

Vragenlijst bij toepassing van de zorgstandaard

Vul gedurende de praktijktest onderstaande vragenlijst in. De vragenlijst gaat over welke factoren van invloed zijn geweest op het gebruik en de toepassing van de zorgstandaard. Het gaat hier om zowel factoren die belemmerend als om factoren die bevorderend hebben gewerkt.

1. Wij zijn als team aan de slag geweest met de volgende onderdelen uit de zorgstandaard:

.....
.....
.....
.....
.....

2. Welke factoren zijn van invloed geweest op het toepassen van de bij vraag 1 genoemde onderwerpen? Hieronder volgt een lijst van factoren, geef per factor aan: a) of deze wel of niet van invloed is geweest, b) indien wel van invloed, hoe dit van invloed is geweest en of dit bevorderend of belemmerend was voor het gebruik en toepassen van de zorgstandaard

Factoren met betrekking tot de zorgstandaard (denk aan formulering)

- a) **Niet / wel** van invloed geweest (doorhalen wat niet van toepassing is)
b) **Indien wel van invloed:** Beschrijf hoe dit van invloed is geweest en geef aan of dit belemmerend of bevorderd heeft gewerkt:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Factoren met betrekking tot de verandering zelf (denk aan: tijdsinvestering, praktische bruikbaarheid, voor- en nadelen van het gebruik van de instrumenten, geschiktheid gerelateerd aan te bereiken aanbevelingen/indicatoren)

- a) **Niet / wel** van invloed geweest (doorhalen wat niet van toepassing is)
- b) **Indien wel van invloed:** Beschrijf hoe dit van invloed is geweest en geef aan of dit belemmerend of bevorderd heeft gewerkt:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Factoren met betrekking tot de individuele hulpverlener (denk aan: kennis en vaardigheden, opvattingen, motivatie, persoonskenmerken)

- a) **Niet / wel** van invloed geweest (doorhalen wat niet van toepassing is)
- b) **Indien wel van invloed:** Beschrijf hoe dit van invloed is geweest en geef aan of dit belemmerend of bevorderd heeft gewerkt:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Factoren met betrekking tot de patiënt/naasten (denk aan: medewerking, motivatie, persoonskenmerken)

- a) **Niet / wel** van invloed geweest (doorhalen wat niet van toepassing is)
- b) **Indien wel van invloed:** Beschrijf hoe dit van invloed is geweest en geef aan of dit belemmerend of bevorderd heeft gewerkt:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Factoren met betrekking tot de sociale omgeving (denk aan: visie van het team / collega's, normen en waarden in de beroepsgroep)

- a) **Niet / wel** van invloed geweest (doorhalen wat niet van toepassing is)
- b) **Indien wel van invloed:** Beschrijf hoe dit van invloed is geweest en geef aan of dit belemmerend of bevorderd heeft gewerkt:

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....
.....

Factoren met betrekking tot de organisatie (denk aan: de omvang en complexiteit van de organisatie, financiering, administratieve en onderzoekmatige ondersteuning, logistieke processen, materiele voorzieningen, taakverdeling, beleid ten aanzien van vernieuwingen)

- a) **Niet / wel** van invloed geweest (doorhalen wat niet van toepassing is)
- b) **Indien wel van invloed:** Beschrijf hoe dit van invloed is geweest en geef aan of dit belemmerend of bevorderd heeft gewerkt:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....